رئیس مجلس اعلام کرد نمایندگان هزار و ۹۲۰ سؤال از وزرا ثبت کردند

تذکر قالیباف درباره افراط در نظارت

گزارش

مهراوه خوارزمی
گروه سیاسی

نگاهی به آمار حضور وزرای دولت چهاردهم در جلسات کمیسیون‌ها و صحن مجلس شورای اسلامی برای پاسخ به نمایندگان یا حضور در نشست‌های تخصصی یا هر دلیل دیگری که داشته، از رویکرد مبتنی بر پاسخگویی و شفافیت دولت در تعامل با نهاد قانونگذاری و نظارت خبر می‌دهد. با وجود این تعدد سؤالات نمایندگان از وزرا به حدی زیاد است که روز گذشته با تذکر رئیس مجلس شورای اسلامی مواجه شد. محمدباقر قالیباف در پاسخ به تذکر شفاهی یکی از نمایندگان که درباره بررسی نشدن سؤالش از وزیر ارتباطات و فناوری پرسیده بود و انتقاد کرده بود که چرا سؤالات از وزرا تجمیع شده است، آماری را اعلام کرد که نشان می‌دهد اگر قرار باشد همه وقت مجلس و کمیسیون‌های تخصصی فقط و فقط به پاسخگویی وزرا به سؤالات نمایندگان اختصاص پیدا کند، پاسخگویی به همه این سؤالات احتمالاً به عمر دولت و مجلس کفاف نکند.

بر اساس اعلام قالیباف، اکنون نمایندگان مجلس دوازدهم هزار و ۹۲۰ سؤال از وزرا را مطرح و ثبت کرده‌اند. این درحالی است که بسیاری از نمایندگان سؤال کننده اصرار دارند که سؤال شان از وزرا حتماً یک سؤال ملی است و چون سؤال ملی است، هیأت رئیسه باید فرصت پاسخگویی وزرا را برای صحن مجلس تعیین کند. رئیس مجلس شورای اسلامی هم در پاسخ به این گلایه حسنعلی اخلاقی امیری، نماینده مشهد که «چرا بعد از ۶ ماه، هنوز به یکی از سؤال هایش رسیدگی نشده و چرا باید همه سؤالات جمع شده و در یک نشست بررسی شود؟»؛ گفت: «دیروز با رؤسای کمیسیون‌ها این بحث را مطرح کردیم، وقتی هزار و ۹۲۰ سؤال نمایندگان از وزرا وجود دارد و زمان کمیسیون‌ها نیز مشخص است، ببینید چه اتفاقی می‌افتد؟ البته اینجا نمی‌خواهم دفاع کنم که در کمیسیون‌ها منظم کار می‌شود، آنجا هم اشکال وجود دارد، اما یک اشکال هم تعداد سؤال‌ها است، در این میان سؤال‌هایی است که بعضاً ضرورت ندارند و بعضاً واقعاً منطقی نیست. (اما) اصرار داریم (این سؤال‌ها حتماً) ملی تلقی شوند.»

توصیه رهبر انقلاب به نمایندگان

این میزان طرح سؤال نمایندگان از وزرا در حالی است که نمایندگان مجلس دوازدهم در هر دو دیداری که با رهبر معظم انقلاب داشته‌اند مخاطب توصیه‌هایی پیرامون این موضوع قرار گرفتند. یا به قول رئیس مجلس؛ «از این بابت در آغاز اجلاسیه دوم در ملاقات با مقام معظم رهبری هم مورد تذکر» قرار گرفتند. رهبر انقلاب در دیدار نمایندگان مجلس دوازدهم به مناسبت آغاز به کار دوره دوازدهم، هدف از نظارت را «ارتقای کارآمدی دولت» دانستند و با برحذر داشتن نمایندگان از طرح سؤال و استیضاح با دخالت دادن مسائل جناحی، شخصی و سیاسی، فرمودند: «در باب نظارت نه افراط کنیم، نه تفریط. گاهی به ملاحظات، آنجایی که باید نظارت انجام بگیرد انجام نمی‌گیرد؛ این هم غلط است. گاهی هم نظارت زیادی انجام می‌گیرد؛ سؤال متعدد [می شود]. من به شما عرض بکنم، در این سال‌ها ـ در این چند سالی که ما مسئولیت داریم ـ الان که فکر می‌کنم، تقریباً در همه دولت‌ها وزرا به بنده مراجعه می‌کردند و شکایت می‌کردند از کثرت سؤال در مجلس؛ می‌گفتند چه در صحن مجلس، چه در کمیسیون‌ها می‌برند ما را، چند ساعت از وقت ما را صرف می‌کنند، سؤال می‌کنند، سؤال‌پیچ می‌کنند و کارهایی از این قبیل. افراط نباید بشود. البته تفریط هم نباید بشود.»

> بر اساس اعلام قالیباف، اکنون نمایندگان مجلس دوازدهم هزار و ۹۲۰ سؤال از وزرا را مطرح و ثبت کرده‌اند. این درحالی است که بسیاری از نمایندگان سؤال کننده اصرار دارند که سؤال شان از وزرا حتماً یک سؤال ملی است و چون سؤال ملی است، هیأت رئیسه باید فرصت پاسخگویی وزرا را برای صحن مجلس تعیین کند

۴۵۰ سؤال از وزرا در ۳ ماه!

با وجود این توصیه رهبر معظم انقلاب به نمایندگان مجلس، تعداد بالای سؤالات نمایندگان، آن هم از دولتی که شهریور سال گذشته کارش را آغاز کرد، به نحوی است که در کمتر از ۳ ماه از فعالیت دولت چهاردهم، ۴۵۰ سؤال از وزرای کابینه دولت چهاردهم در دستور کار مجلس قرار گرفت. فرآیند بررسی این ۴۵۰ سؤال هم به این ترتیب بود که ابتدا باید با حضور وزرا و نماینده سؤال کننده در کمیسیون مربوطه بررسی می‌شد و در صورت قانع نشدن نمایندگان، سؤال باید با حضور در صحن علنی مجلس بررسی و پس از توضیحات وزیر و در صورت قانع نشدن نماینده سؤال کننده، سؤال و جواب به رأی نمایندگان گذاشته می‌شد. این رویه حقوقی، گاه شکل سیاسی به خود می‌گرفت. به عنوان مثال، سؤال کامران غضنفری نماینده تهران از احمد میدری وزیر تعاون درباره گرایش سیاسی مدیران منتصب در وزارت تعاون بود که با وجود توضیحات میدری درباره اینکه برای این انتصاب‌ها استعلام گرفته شده و استعلام‌ها هم بدون مشکل بوده است، باز هم به دادن کارت زرد به وزیر رفاه منجر شد. نکته جالب این است که در یکی از این فرآیندها، احمد میدری به عنوان وزیر رفاه در یکی از جلسات علنی مجلس حاضر شد تا به سؤال یک نماینده خراسان پاسخ دهد. هرچند نمایندگان از پاسخ میدری قانع شدند، اما عصر همین روز، وزیر رفاه بار دیگر در جلسه کمیسیون مجلس حاضر شد تا پاسخگوی سؤال دیگری از یک نماینده دیگر باشد.

تکرار توصیه رهبر انقلاب در سال دوم فعالیت مجلس

رویکرد مجلس دوازدهم در سال اول فعالیتش درباره سؤال و استیضاح وزرا، به طرح صدها سؤال، حضور مستمر وزرا در کمیسیون‌های مربوطه و صحن علنی مجلس، استیضاح یک وزیر و شنیده شدن خبرهایی مبنی بر تمایل طیفی از نمایندگان برای طرح چند استیضاح منجر شد. اما در نهایت، ۲۱ خرداد ۱۴۰۴ بود که رهبر انقلاب در دیدار نمایندگان مجلس با ایشان، بار دیگر توصیه سال قبل خود به همین نمایندگان را تکرار کردند.

رهبر انقلاب در بیان توصیه‌هایی به نمایندگان مجلس شورای اسلامی فرمودند: «توصیه دیگر، همکاری با دولت است که یکی از انواع همکاری، پرهیز از مشغول کردن مسئولان دولتی با کثرت سؤال و احضار به مجلس است که این مسأله جزو شکایت‌های دولت‌های قبل و کنونی است.» این توصیه رهبر انقلاب درعین حال با تأکید معظم له بر حق نمایندگان مجلس در سؤال و احضار وزیران یا تحقیق و تفحص از دستگاه‌های دولتی، در موارد متکی به گزارش‌های رسمی و معتبر همراه بود. اما این توصیه، جمله تکمیل کننده‌ای هم داشت، آنجا که رهبر انقلاب فرمودند: «در اقدامات نظارتی فقط به موارد ضروری و لازم اکتفا کنید.» به نظر می‌رسد اجرای تذکر و توصیه رهبر انقلاب در این باره، بویژه در شرایط کنونی کشور، ضرورتی مضاعف دارد و یقیناً در رویکرد نظارتی نمایندگان و تدابیر هیأت رئیسه مجلس برای مدیریت آن اثر خواهد داشت.

الزامات اعتدال در کاربست سؤال و استیضاح

یادداشت

عثمان سالاری
عضو کمیسیون حقوقی و قضایی

نمایندگان مجلس از ابزارهای نظارتی مهمی همچون سوال، استیضاح و تذکر برخوردارند که قانون اساسی و آیین‌نامه داخلی برای آنان تعیین کرده است. این ابزارها حق مسلم نمایندگان برای نظارت بر عملکرد قوه مجریه محسوب می‌شود و استفاده از آنها حق قانونی و طبیعی نمایندگان است. با این حال، تعدد و تکرار بی‌رویه طرح سوالات گاهی باعث می‌شود که به جای انجام نظارت اثربخش، به صورت افراطی و غیرمنطقی به این ابزارها متوسل شویم. طبیعی است که اگر یک سوال با پاسخ قانع‌کننده روبرو شود، نماینده نباید دوباره همان موضوع را در قالب سوالی دیگر مطرح کند. همچنین نمایندگان اهل منطق و گفت‌وگو هستند و می‌توانند بسیاری از مسائل را از طریق مذاکره و دیالوگ حل کنند، بدون آنکه لازم باشد پیوسته به طرح سوال متوسل شوند. متأسفانه وقتی وزیران یا مسئولان به مسئولیت قانونی خود عمل نکنند یا پاسخگوی انتقادات نباشند، نماینده ناچار است به ابزارهای نظارتی تکیه کند. اما تجربه نشان داده است که باید حد و اندازه‌ای برای این رویکرد حفظ شود تا نظارت تبدیل به کارکردی بی‌رویه و خسته‌کننده نشود. رهبر معظم انقلاب نیز در توصیه‌های خود ضمن تأکید بر حق نمایندگان در نظارت، نسبت به افراط در طرح سوال و استفاده نامتعارف از این ابزارها هشدار دادند. هرچند که تاکنون هیچ تذکر صریح یا ضمنی برای منع نمایندگان از استفاده از حق قانونی‌شان داده نشده است، اما باید توجه داشت که هر چیزی حد و مرزی دارد و نباید از حد تعادل خارج شود. برخی نمایندگان با پیگیری‌های کمترین طرح سوال و ترجیح گفتگوهای مستقیم با وزیران و معاونان، سعی دارند مسائل را به صورت محرمانه و سازنده حل کنند. چنین رویکردی در صورتی که رابطه‌ای مستحکم بین قوه مجریه و مجلس وجود داشته باشد، می‌تواند از تعدد بی‌مورد سوالات جلوگیری کند و نظارت را به شکل مؤثرتری انجام دهد. در نهایت، بهره‌گیری منطقی و متعادل از ابزارهای نظارتی، حفظ شأن نمایندگی و کارآمدی مجلس را تضمین می‌کند و هزینه‌های ناشی از طرح سوال‌های بی‌مورد را کاهش می‌دهد. حفظ این تعادل نیازمند درک درست از مسئولیت‌ها و کارکردهای نظارتی نمایندگان است تا نظارت تبدیل به افراط و تضعیف بدنه اجرایی کشور نشود.

تشریح شروط مذاکره ایران در کمیسیون امنیت ملی

برش

عضو کمیسیون امنیت مجلس شورای اسلامی به نقل از وزیر خارجه کشورمان گفت: «در صورت لغو تحریم‌ها و محترم شمردن حق استفاده ایران از فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای، مذاکرات غیرمستقیم با آمریکا پیش از طرح موضوع «اسنپ‌بک» انجام خواهد شد.» به گزارش ایرنا، یعقوب رضازاده این مطلب را در تشریح نشست روز گذشته این کمیسیون با وزیر امور خارجه بیان کرد.

رضازاده با اشاره به اینکه عراقچی و محمد اسلامی رئیس سازمان انرژی اتمی، میهمان کمیسیون بودند، روند مذاکرات، اهمیت قدرت موشکی ایران به عنوان دست پر در مذاکرات و توجه به توان دفاعی کشور را از مباحث مطرح شده در این جلسه عنوان کرد و افزود: «وزیر امورخارجه اشاره کرد که مذاکرات با روسیه درباره مسائل هسته‌ای برنامه‌ریزی شده و در سطح معاونان وزیر امور خارجه نیز مذاکرات ایران و تروئیکای اروپا درباره پرونده هسته‌ای ایران جمعه در استانبول ترکیه برگزار خواهد شد.»

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت: «در این نشست نمایندگان نیز بر حفظ اقتدار جمهوری اسلامی ایران و تبیین قدرت دفاعی و بازدارندگی از سوی تیم دیپلماسی کشورمان در مذاکرات تأکید کردند.»

سخنگوی دولت خبر داد

تخصیص ۲۰۰ همت برای ودیعه مسکن مستأجران

دولت

دیروز در چندمین نشست خبری سخنگوی دولت پس از جنگی که دشمن اسرائیلی بر ایران تحمیل کرد، همچنان جنگ و پیامدهای آن، مهم‌ترین محور اظهارات فاطمه مهاجرانی بود. سخنگوی دولت در این نشست بیش از همه اقدامات دولت، آسیب‌های وارده، برنامه‌های بازسازی و فرآیندهای مرتبط با سیاست خارجی را تشریح کرد.

باید با مردم گفت‌وگو کنیم

به گزارش ایرنا، فاطمه مهاجرانی با اشاره به اینکه تحلیل همه‌جانبه جنگ اخیر ضروری است، تأکید کرد: «این دوره زمانی جنگ نشان داد باید بیش از پیش به گفت‌وگو با مردم پرداخت، صداهای متکثر در جامعه را شنید و با اعتماد به مردم، حکمرانی را تقویت کرد.»

وی افزود: «اکنون یک ارزیابی دقیق و کارشناسی از نقاط قوت و ضعف، تهدیدها و فرصت‌ها در دست اجراست تا دولت بتواند تصمیمات آتی را بر مبنای داده‌های واقعی اتخاذ کند.»

سخنگوی دولت ادامه داد: «از جمله اقدامات اولیه دولت، تشکیل ستادهای بحران بود که در همان ساعات ابتدایی جنگ از سوی نهادهایی چون اورژانس، آتش‌نشانی و هلال احمر شکل گرفت و فعالیت‌ها آغاز شد. دولت با تمام ظرفیت‌های خود وارد میدان عمل شد تا از جان و مال مردم حفاظت کند.»

مهاجرانی در بیان آمار شهدا و مجروحان جنگ، به تفکیک، گفت: «در طول جنگ رژیم صهیونیستی علیه ایران، هزار و ۶۲ تن شهید شدند که ۲۷۶ نفر از آنان غیرنظامی بودند. از این غیرنظامیان ۱۰۲ زن، ۳۸ کودک، ۱۸ کادر درمان، ۵ امدادگر هلال احمر، ۳۴ دانش‌آموز و ۵ فرهنگی در میان شهدا هستند.»

وی با بیان اینکه استان تهران با ۲۶۵ شهید، بیشترین تعداد شهید را در جنگ اسرائیل علیه ایران داشته است، اضافه کرد: «۸ هزار واحد مسکونی، ۲۱۹ واحد صنعتی، ۷ بیمارستان و ۱۱ آمبولانس آسیب دیدند.» سخنگوی دولت پس از بیان این آمارها، تأکید کرد که «این جنگ فرصتی بود تا بار دیگر نقش مردم در عبور از بحران‌ها بازشناخته شود.» وی ادامه داد: «بر همین اساس دولت بر آن است تا حکمرانی را مردمی‌تر کرده، نقدهای سازنده را بپذیرد و از ظرفیت‌های بخش خصوصی استفاده کند. اعتماد به مردم، بویژه در حوزه‌های اقتصادی و امنیتی، باید بیش از پیش افزایش یابد.»

تسهیلات ودیعه مسکن و حمایت از مستأجران

سخنگوی دولت درباره تسهیلات ودیعه مسکن مستأجران نیز گفت: «براساس مصوبه شورای عالی مسکن که با حضور رئیس‌جمهوری تصویب شد، ۲۰۰هزار میلیارد تومان برای ودیعه مسکن مستأجران تخصیص پیدا کرد.»

مهاجرانی در زمینه چرایی این تصمیم اظهارکرد: «کسی که ملکش را اجاره داده و ودیعه‌ای را دریافت کرده بود، امروز آن ملک را به خاطر حمله رژیم صهیونیستی از دست داده و باید سعی کند به طریقی آن ودیعه را برگرداند. آن مستأجر هم دیگر خانه ندارد و برخی حتی وسایل زندگی هم ندارند. این موضوعی است که اگر به‌درستی مدیریت نشود چالش‌های اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.»

وی افزود: «بنابراین در این مسیر تسهیلات کمک ودیعه مسکن پیش‌بینی شده و با تصویب شورای عالی مسکن تسهیلاتی برای قرض‌الحسنه در نظر گرفته شده است.»

> استان تهران با ۲۶۵ شهید، بیشترین تعداد شهید را در جنگ اسرائیل علیه ایران داشته است

حمایت از کسب‌وکارهای دانش‌بنیان و آسیب‌دیده

مهاجرانی با اشاره به بسته‌های حمایتی دولت برای کسب‌وکارهای دانش‌بنیان گفت: «بخش اول این بسته حمایتی مربوط به شرکت‌های کوچک‌تر است که در اثر جنگ دچار خسارت شده‌اند. به این شرکت‌ها تسهیلات تا سقف ۷ میلیارد تومان و با دوره تنفس ۳ ماهه به مدت ۹ ماه ارائه می‌شود.»

وی اظهارکرد: «شرکت‌هایی مشمول حمایت‌های این بسته خواهند شد که تعدیل نیرو نداشته‌اند و سهم جوانان را در اشتغال حفظ کرده‌اند. همچنین در موارد خاص، سقف این تسهیلات تا ۱۰۰ میلیارد تومان نیز قابل افزایش است.»

سخنگوی دولت، بخشودگی جریمه دیرکرد تسهیلات را دیگر سیاست دولت در حمایت از این واحدها و شرکت‌ها عنوان کرد و افزود: «دولت تصمیم گرفت جریمه دیرکرد تسهیلات تا سقف ۷۰۰ میلیون تومان را ببخشد. اگر بانکی برخلاف این مصوبه عمل کند، تخلف بررسی محسوب شده و با آن برخورد خواهد شد.»

تحرکات دیپلماتیک و حمایت منطقه‌ای

سخنگوی دولت در ادامه این نشست، «موفقیت دیپلماسی منطقه‌ای ایران» را نشانه‌ای از تقویت روابط و تأثیرگذاری منطقه‌ای ایران دانست و گفت: «در راستای رساندن صدای مردم و استفاده حداکثری از همه ظرفیت‌هایی که وجود دارد، وزیر امور خارجه سفرهای مکرری را به نقاط مختلف جهان داشت.»

مهاجرانی اظهارکرد: «با توجه به ارتباط خوبی که ایران با کشورهای همسایه و سازمان‌های شرق دنیا دارد، دیدیم که سازمان شانگهای و سازمان بریکس جنگ علیه ایران را محکوم کردند.»

امروز نوبت دولت است

مهاجرانی در بخش پایانی این نشست، با تأکید بر اینکه «مردم در ایام جنگ دشمن اسرائیلی علیه ایران، کار خودشان را انجام دادند و اکنون نوبت دولت است که اقدام مناسب را انجام بدهد»، به برخی دستورالعمل‌های دولت در این باره اشاره کرد و افزود: «دستورکار اول، بازسازی است و سپس، کمک به کسب و کارهایی است که مستقیم یا غیرمستقیم از جنگ آسیب دیده‌اند، زیرا باید کمک کنیم بتوانند کارشان را به‌درستی انجام دهند.» وی با بیان اینکه «افزایش کارآمدی دولت هم جزو موضوعاتی است که مورد تأکید واقع شده است»، گفت: «می‌دانیم که در برخی از حوزه‌ها کارآمدی کافی وجود ندارد، این مسأله لاپوشانی ندارد و هرجا ناکارآمدی باشد، با شجاعت اعلام می‌کنیم و دولت حتماً برای رفع آن اقدام خواهد کرد.»

#دولت_کنار_مردم

همراه با ایستادگی ملت ایران، وزارتخانه ها و سازمان های مختلف دولت همه تلاش ها و تدابیر خود را برای مدیریت کشور در شرایط جنگ تحمیلی و رفع و تأمین نیازهای مردم در حوزه های مختلف معطوف کردند. مجموعه اقدامات، تدابیر و برنامه های دولت را باید همچون زنجیره‌ای به هم پیوسته در نظر گرفت. زنجیره‌ای که یک سر آن به مرزها و گمرکات کشور برای تأمین و ورود کالاهای اساسی می‌رسد، یا یک سر آن به مزارع گندم و چای می‌رسد و سر دیگر آن به نام کالاهای اساسی و دارویی که مردم در شهرها و خیابان‌های خود دریافت می‌کنند. خدمت مهم‌تر دیگر دولت در این روزها، تأمین و پرداخت خسارت ایرانیانی است که در تجاوز دشمن، خانه و کاشانه خود را از دست داده اند یا خانه و کاشانه آنان آسیب دیده است. در این صفحه تلاش شده است بخشی از این اقدامات دولت، نه در قالب کلام، بلکه در قالب تصویر بیان شود.

وزارت راه و شهرسازی
مسکن
برنامه: ساخت ۵۰ هزار خانه
هدف: خانه دارشدن مردم در طرح نهضت ملی مسکن
زمان: تکمیل ۸ هزار واحد تا آخر سال
گستره: استان اصفهان

وزارت صنعت، معدن و تجارت
تولید
برنامه: بسته حمایتی برای بنگاه‌های کوچک و متوسط
هدف: تأمین مالی، نوسازی و بازسازی بنگاه‌ها
زمان: بزودی تدوین می‌شود
گستره: واحدهای تولیدی سراسر کشور

وزارت امور اقتصادی و دارایی
مقابله با فساد
برنامه: شفاف‌سازی آمار صادرات و رفع تعهد ارزی
هدف: تبیین فرآیند رفع تعهد ارزی و شفافیت صادرات مناطق آزاد
زمان: انجام شده است
گستره: مناطق آزاد سراسر کشور
صدور مجوز
برنامه: آزادشدن صدور مجوز برای شرکت‌های بازاریابی شبکه‌ای
هدف: شفاف‌سازی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی
زمان: تا ۶ ماه آینده
گستره: سراسر کشور